

FATCA Anlaşmasıyla İlgili Sıkça Sorulan Sorular

SORU 1: Uluslararası vergi anlaşmaları nelerdir? Türleri nelerdir?

Uluslararası vergi anlaşmaları; birden fazla devletin katılımıyla ve taraf olan devletlerin egemenlik alanında geçerli olacak vergi düzenlemeleri yapılan iki taraflı veya çok taraflı anlaşmalardır.

Uluslararası vergi anlaşmaları; Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları, Vergi Konularında Bilgi Değişimi Anlaşmaları ile çok taraflı işbirliği ve/veya yardımlaşma anlaşmaları olarak sıralanabilir. Çok taraflı anlaşmaya örnek olarak Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardımlaşma Anlaşması gösterilebilir. Bu anlaşma ile taraf ülkelerin bilgi değişimi, tahsilatta yardımlaşma ve belgelerin tebliği konularında birbirleriyle idari yardımlaşma yapmasını öngörülmektedir.

SORU 2: FATCA Anlaşması nedir?

Vergi kaçakçılığı ve vergiden kaçınma sorunlarıyla mücadelede ülkelerin küresel anlamda işbirliği yapmaları açısından geliştirilen en önemli araçlardan biri vergi konularında şeffaflık sağlamak üzere vergi idareleri arasında bilgi değişiminin etkinleştirilmesidir.

Bu çalışmaların temelini teşkil eden adımlardan biri olarak Amerika Birleşik Devletleri' nde (ABD), Yabancı Hesapların Vergi Uyumlu Yasası (The Foreign Account Tax Compliance Act - FATCA), 18 Mart 2010 tarihinde kabul edilmiştir. Bu Yasa ile ABD' lilerin beyan dışı bıraktıkları gelirlerinin tespit edilebilmesi amacıyla ABD mukimi olmayan finansal kuruluşlara bir kısım yükümlülükler getirilmiş, bu yükümlülüklerle uyulmaması durumunda ise uyumsuz sayılan finansal kuruluşlara Amerikan kaynaklı gelirlerden yapılan ödemelerden % 30 oranında stopaj yapılması öngörülmüştür.

ABD tarafından söz konusu yasal düzenlemeden hareketle otomatik bilgi değişimi yapılmasına yönelik olarak farklı ülke politikaları ve hukuk sistemleri gözetilerek farklı anlaşma modelleri geliştirilmiştir. Bunlar; taraf devletler arasında otomatik bilgi değişimi yapılmasını öngören "Hükümetlerarası Anlaşma" (Model I) ile anlaşmaya taraf ülkelerin kendi ülkelerindeki finansal kuruluşlarının otomatik bilgi değişimi için doğrudan Amerikan Gelir İdaresi (IRS) ile anlaşma yapmalarını, yetkili makamlarının ise ABD ile talep üzerine bilgi değişimini öngören "İşbirliği Anlaşması"dır (Model II).

Bu kapsamda, aralarında İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı' na (OECD) ve Avrupa Birliği' ne üye devletler ile G-20 ülkelerinin tamamına yakınının da bulunduğu, 100' den fazla ülke, ABD ile otomatik bilgi değişimi konusunda uluslararası anlaşma akdedilmesi yoluna gitmiştir. Ülkemizce yapılan değerlendirmede de, vergilendirme alanında işbirliğinin güçlendirilerek şeffaflığın sağlanması için ABD ile Model I kapsamında karşılıklılık esasına dayalı bir anlaşma akdedilmesi yönünde politika oluşturulmuştur.

SORU 3: FATCA Anlaşmasını diğer uluslararası vergi anlaşmalarından ayıran özellik nedir?

FATCA Anlaşmasının konusu belirli finansal bilgilerin anlaşmaya taraf olan iki ülke arasında karşılıklı olarak otomatik şekilde değişime tabi tutulmasıdır. Dolayısıyla, FATCA Anlaşması da bir bilgi değişimi anlaşması olmakla birlikte konusu, kapsamı ve işleyişi özel olarak oluşturulmuştur. FATCA Anlaşması, esasen Türkiye ile ABD arasındaki çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmasının bilgi değişimi maddesine

dayanmaktadır. Ancak, FATCA, ÇVÖ Anlaşmalarında, Bilgi Değişimi Anlaşmalarında ya da Vergi Konularında Çok Taraflı İdari Yardımlaşma Anlaşmasında öngörülen talep üzerine, kendiliğinden (spontane) ve otomatik bilgi değişimi türlerinden sadece biri olan otomatik bilgi değişiminin hangi içerikle ve ne şekilde gerçekleştirileceğini kurala bağlamaktadır.

Otomatik bilgi değişimi; mükelleflere ilişkin kapsamı önceden belirlenen belirli bilgilerin sistematik ve düzenli olarak kaynak ülkeden mukim ülkeye aktarılması mekanizmasıdır. Bu mekanizmanın uygulanabilmesine imkân veren hukukî dayanaklar; OECD ve Birleşmiş Milletler Model Vergi Anlaşmalarının “Bilgi Değişimi” başlıklı 26 ncı maddelerini temel alan Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları, Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardımlaşma Anlaşması ile Vergi Konularında Çok Taraflı İdari Yardımlaşma Anlaşmasıdır.

SORU 4: Hangi ülkeler FATCA Anlaşması imzalamıştır?

14 Eylül 2015 tarihi itibarıyla ABD ile aralarında Türkiye’ nin de bulunduğu 66 ülke Model I, 7 ülke ise Model II FATCA Anlaşması imzalamıştır. Ayrıca 32 ülke Model I, 7 ülke ise Model II FATCA Anlaşması imzalamak üzere ABD ile özde uzlaşma sağlamıştır.

FATCA Anlaşması imzalayan ülkeler ve ABD ile anlaşma imzalamak üzere özde uzlaşma sağlayan ülkelerin listesine aşağıdaki linkten ulaşılabilir.

<http://www.treasury.gov/resource-center/tax-policy/treaties/Pages/FATCA-Archive.aspx>

SORU 5: Amerika Birleşik Devletleri ile FATCA Anlaşması akdedilmesi süreci nasıl işlemiştir?

Model I ve Model II Anlaşma taslaklarının ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör temsilcilerinden alınan görüşlerle birlikte Başkanlığımızca değerlendirilmesi sonucunda ABD ile karşılıklılık esasına dayalı olarak Model I üzerinde müzakerelere başlanması kararlaştırılmıştır. Bu çerçevede, 22 Mart 2013 tarihinde Gelir İdaresi Başkanlığında ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör temsilcilerinin katılımıyla yapılan değerlendirme toplantısında Model I çerçevesinde ABD yetkili makamları ile görüşmelere başlanılmasına karar verilmiştir.

Bu kapsamda, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile ABD Hükümeti arasında FATCA ile ilgili olarak karşılıklı otomatik bilgi değişimi yapılmasını öngören Model I çerçevesinde yürütülen müzakereler sonucunda ABD ile özde anlaşma sağlanmış ve 3 Haziran 2014 tarihi itibarıyla ülkemiz özde anlaşma sağlanan ülkeler listesine eklenmiştir. Özde anlaşma sağlanmış olmasına bağlı olarak; 31 Aralık 2014 tarihine kadar Anlaşmanın imzalanması koşuluyla, Türk Finansal Kuruluşlarının FATCA’ ya uyumlu olarak kabul edileceği öngörülmüş, daha sonra imza koşulu olarak belirtilen bu süre, ABD tarafından uzatılmıştır. Anlaşmanın imza sürecinde Türk Finansal Kuruluşları FATCA’ ya uyumlu olarak kabul edilmeye devam edilmiştir.

29 Temmuz 2015 tarihinde “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Genişletilmiş Bilgi Değişimi Yoluyla Uluslararası Vergi Uyumunun Artırılması Anlaşması” (FATCA Anlaşması) Ankara’ da imzalanmıştır.

Başkanlığımızca Kanun Tasarısı hazırlanarak, Başbakanlık aracılığıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmak üzere 11 Ağustos 2015 tarihinde Dışişleri Bakanlığına gönderilmiştir.

Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli olan onay işlemleri süreci devam etmektedir.

SORU 6: FATCA Anlaşması Amerika Birleşik Devletleri tarafına hangi yükümlölükleri getirmektedir?

Bildirim Yapan ABD Finansal Kuruluşunca tutulan finansal hesaplar;

- a) Mevduat hesabı durumunda, hesap Türkiye mukimi gerçek bir kişi tarafından sahip olunursa ve herhangi bir takvim yılında bu hesaba 10 \$’ dan fazla faiz ödenmişse; veya
- b) Mevduat hesabı dışındaki bir finansal hesap durumunda, ABD Gelir Vergisi Kanununun A altbaşlıklı 3 üncü veya F altbaşlıklı 61 inci bölümü uyarınca bildirim tabi ABD kaynaklı gelirin ödenmesi veya alacak kaydedilmesi yönünden ve vergi amacıyla Türkiye mukimi olduğunu belgelendiren kurumlar dahil, hesap sahibi Türkiye mukimi ise,

“Bildirimi Zorunlu Türk Hesabı” olarak değerlendirilecektir.

Birleşik Devletler bakımından, her bir Bildirim Yapan ABD Finansal Kuruluşunun her bir Bildirimi Zorunlu Türk Hesabına ilişkin olarak:

- a) Türkiye mukimi ve hesabın hesap sahibi olan herhangi bir kişinin adı, adresi ve Türk vergi kimlik numarası;
 - b) hesap numarası (veya hesap numarasının yokluğunda işlevsel eşdeğeri);
 - c) Bildirim Yapan ABD Finansal Kuruluşunun adı ve kimlik numarası;
 - d) mevduat hesabına yapılan faiz ödemesinin brüt tutarı;
 - e) hesaba ödenen veya alacak kaydedilen ABD kaynaklı temettülerin brüt tutarı; ve
 - f) ABD Gelir Vergisi Kanununun A altbaşlıklı 3 üncü veya F altbaşlıklı 61 inci bölümü gereği bildirim tabi olduğu kadarıyla hesaba ödenen veya alacak kaydedilen diğer ABD kaynaklı gelirin brüt tutarı
- temin edilerek Başkanlığımızla paylaşılacaktır.

SORU 7: FATCA Anlaşması Türkiye tarafına hangi yükümlölükleri getirmektedir?

Bildirim Yapan Türk Finansal Kuruluşunca tutulan ve bir ya da daha fazla belirli ABD kişisi tarafından sahip olunan veya belirli ABD kişisi olan bir veya daha fazla kontrol eden kişisi bulunan ABD-dışı kurum tarafından sahip olunan finansal hesaplar “Bildirimi Zorunlu ABD Hesabı” olarak değerlendirilecektir.

Türkiye bakımından, her bir Bildirim Yapan Türk Finansal Kuruluşunun her bir Bildirimi Zorunlu ABD Hesabına ilişkin olarak:

- (1) bu tür bir hesabın hesap sahibi olan her bir belirli ABD kişinin adı, adresi ve ABD vergi kimlik numarası ile Ek I’ de açıklanan durum tespiti yöntemlerinin uygulanması sonrasında, belirli ABD kişisi olan bir veya daha fazla kontrol eden kişisi bulunduğu belirlenen bir ABD-dışı kurumun tespiti durumunda, bu kurumun ve ilgili her bir belirli ABD kişinin adı, adresi ve (varsa) ABD vergi kimlik numarası;
- (2) hesap numarası (veya hesap numarasının yokluğunda işlevsel eşdeğeri);
- (3) Bildirim Yapan Türk Finansal Kuruluşunun adı ve kimlik numarası;

(4) ilgili takvim yılının veya diğer uygun bildirim döneminin sonu itibarıyla veya hesap yıl içerisinde kapatılmış ise kapatılmadan hemen önceki hesap bakiyesi veya (nakdi değer sigorta sözleşmesi ya da düzenli ödeme sözleşmesi durumunda nakit değer ya da vazgeçme değeri dahil) değeri;

(5) Saklama Hesabı bakımından:

(A) hesapta tutulan varlıklar ile ilgili olarak takvim yılı veya diğer uygun bildirim dönemi boyunca hesaba (veya hesaba ilişkin olarak) her bir olayda ödenen veya alacak kaydedilen faizin toplam brüt tutarı, temettülerin toplam brüt tutarı ile diğer gelirlerin toplam brüt tutarı; ve

(B) Bildirim Yapan Türk Finansal Kuruluşunun bir saklamacı, simsar, temsilci veya hesap sahibi için başka şekilde bir aracı gibi hareket ettiği hesaba, takvim yılı veya diğer uygun bildirim dönemi boyunca ödenen veya alacak kaydedilen, malvarlığı satışı veya itfasından toplam brüt hasılat;

(6) Mevduat hesabı bakımından, takvim yılı veya diğer uygun bildirim dönemi boyunca hesaba ödenen veya alacak kaydedilen faizin toplam brüt tutarı; ve

(7) Anlaşmanın 2 nci maddesinin 2(a)(5) veya 2(a)(6) ncı bentlerinde belirtilmeyen herhangi bir hesap bakımından, Bildirim Yapan Türk Finansal Kuruluşunun yükümlüsü veya borçlusu olduğu hesap sahibinin hesabıyla ilgili olarak takvim yılı veya diğer uygun bildirim dönemi boyunca hesap sahibine ödenen veya alacak kaydedilen, takvim yılı veya diğer uygun bildirim dönemi boyunca hesap sahibine yapılan itfa ödemelerinin toplam tutarı dahil toplam brüt tutar

temin edilerek Amerikan Gelir İdaresi ile paylaşılacaktır.

SORU 8: FATCA Anlaşması kapsamında değiştirilecek bilgiler nasıl tespit edilecektir?

Bildirim Yapan Türk Finansal Kuruluşu tarafından tutulan bireysel hesaplarda hesap sahibinin ABD vatandaşı veya ABD mukimi olarak, kurum hesaplarında ise bildirim zorunlu bir ABD kurum hesabı olarak tespit edilmesi için kullanılacak olan tarama unsurları Anlaşmanın Ek I' inde düzenlenmiştir.

Bildirim Yapan Türk Finansal Kuruluşlarınca bireysel hesaplarda genel olarak; 30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla bakiyesi veya değeri 50.000\$' ı aşan mevcut bireysel hesaplar ile 30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla bakiyesi veya değeri 250.000\$' ı aşan nakdi değer sigorta sözleşmesi veya düzenli ödeme sözleşmesi niteliğinde mevcut bireysel hesaplar yönünden tarama yapılacaktır. 1 Temmuz 2014 tarihinde veya sonrasında açılan yeni bireysel hesaplarda ise parasal eşiklere bakılmaksızın tarama yapılacaktır. İstisnai durumlar için Anlaşmanın Ek I' ine bakılması gerekmektedir.

Bildirim Yapan Türk Finansal Kuruluşlarınca kurum hesaplarında genel olarak; 30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla bakiyesi veya değeri 250.000\$' ı aşan mevcut kurum hesapları için tarama yapılacaktır. 1 Temmuz 2014 tarihinde veya sonrasında açılan yeni kurum hesaplarında ise parasal eşiklere bakılmaksızın tarama yapılacaktır. İstisnai durumlar için Anlaşmanın Ek I' ine bakılması gerekmektedir.

Bildirim Yapan ABD Finansal Kuruluşlarınca Amerikan Gelir İdaresi aracılığıyla Başkanlığımıza bildirilecek Türkiye mukimlerine ait finansal hesaplara ilişkin bilgilerin tespit edilmesi amacıyla hesaplar Amerikan iç mevzuatında belirtilen hükümler doğrultusunda taranacaktır.

SORU 9: Değişime tabi tutulan bilgiler gizli midir?

Anlaşmanın 3 üncü maddesinde, değiştirilen bütün bilgilerin gizlilik ve diğer koruma hükümlerine tabi olduğu düzenlenmektedir. Bu bağlamda, Anlaşmaya taraf bir ülke yetkili makamının diğer ülkenin uygun koruma ve altyapıya sahip olduğuna kanaat getirdiğine dair diğer ülke yetkili makamına bildirim yapması öngörülmektedir.

Tarafların bilgi değişimine ilişkin yükümlülükleri değişime tabi tutulacak bilgiler için uygun koruma ve altyapı gerekliliklerinin yerine getirildiğine ilişkin bildirimlerin sonuncusunun yapılmasından sonra başlayacaktır.

Böylelikle Türkiye ve ABD karşılıklı olarak birbirlerinin uygun koruma ve altyapı gerekliliklerini yerine getirmesini sağlayarak değişime tabi tutulan bilgilerin gizliliğini ve mükelleflerin çıkarlarının korunmasını güvenceye almışlardır.

SORU 10: Değişime tabi tutulan bilgiler hangi amaçlarla kullanılacaktır?

FATCA Anlaşması dayanağını Türkiye - Amerika Birleşik Devletleri Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının “Bilgi Değişimi”ne ilişkin 26 ncı maddesi hükümleri oluşturmakta olup bu madde yalnızca vergi amaçlı bilgi değişimine yetki vermektedir.

Bu nedenle, FATCA Anlaşması kapsamında değişime tabi tutulan bilgiler, taraf ülkelerce yalnızca vergi amaçlı olarak kullanılabilir.

SORU 11: Bilgi değişimi ilk olarak ne zaman yapılacaktır?

FATCA Anlaşmasının yürürlük tarihinin belirlenmesine ilişkin süreç devam etmektedir. Anlaşmanın yürürlük tarihine göre ilk bilgi değişimi tarihi değişebilmektedir.